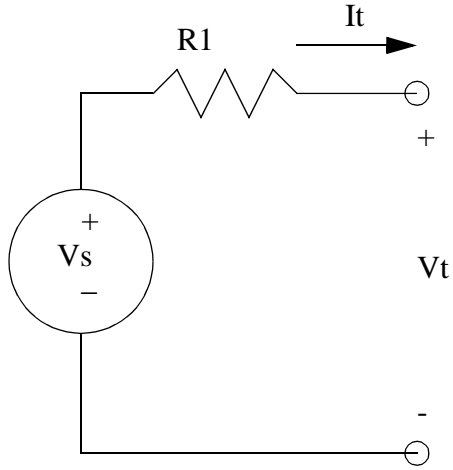
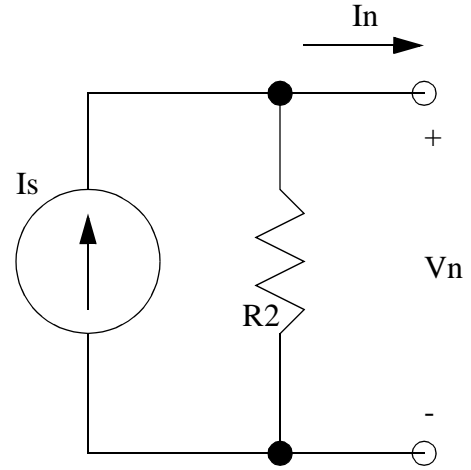

THEVENIN VE NORTON ESDEGER DEVRELERININ KULLANIMI

Thevenin

Norton

Ilk once iki devreyi de kısa devre yapalim ve bu durumda

$$I_t = I_n$$

$$V_t = V_n = 0$$

Bu bize temel iliskiyi verir,

$$V_s = R_1 I_t$$

$$\therefore \frac{V_s}{R_1} = I_t = I_n$$

Simdi acik devre yapalim:

$$V_t = V_n$$

$$I_t = I_n = 0$$

Buradan asagidaki iliski cikar

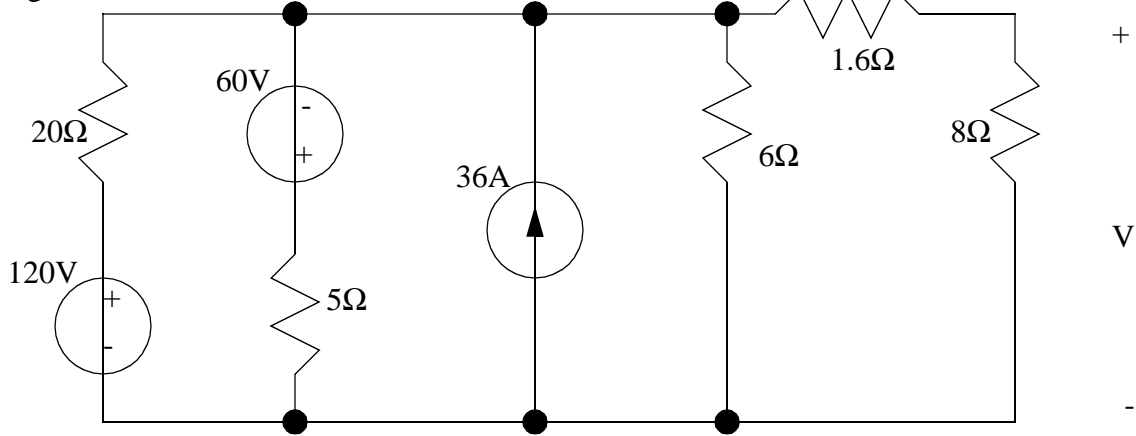
$$V_t = V_s$$

$$V_n = I_s R_2$$

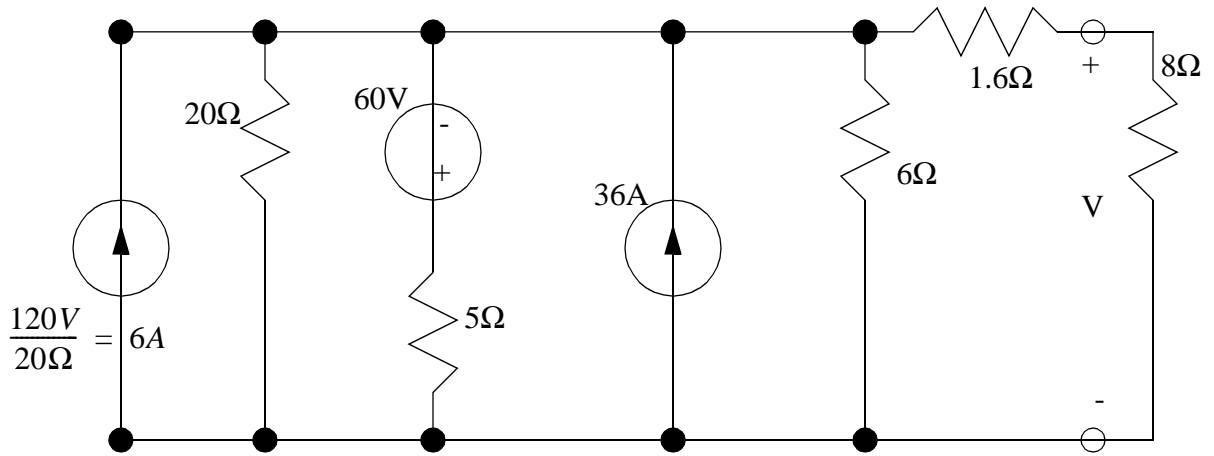
- Bu temel esitliklerden devre cozumunde faydalanabildigimiz gibi devre basitlestirmede de kullanabiliriz.

ORNEK:

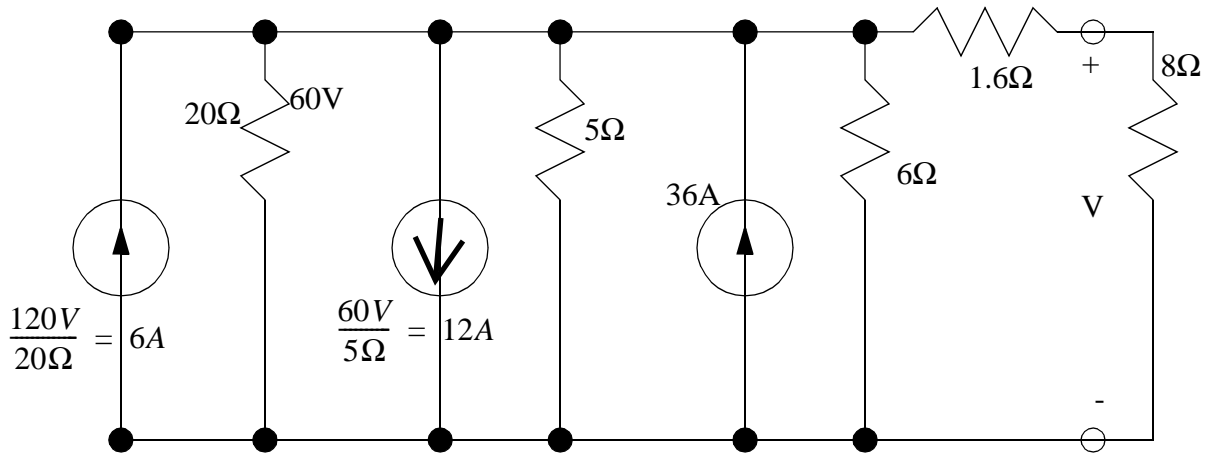
V Degerini bul

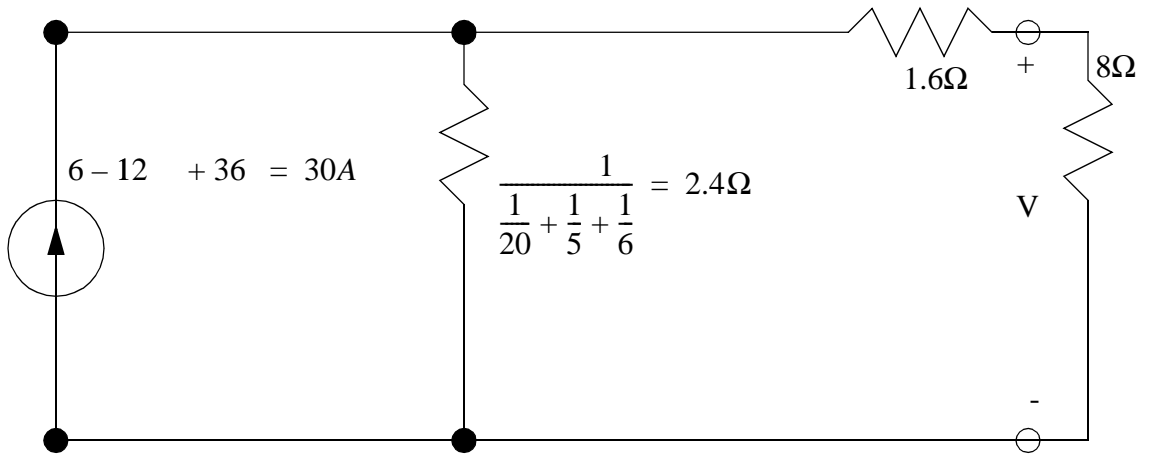
120V kaynagin bulundugu cevrim Norton esdegeri ile degistirilir

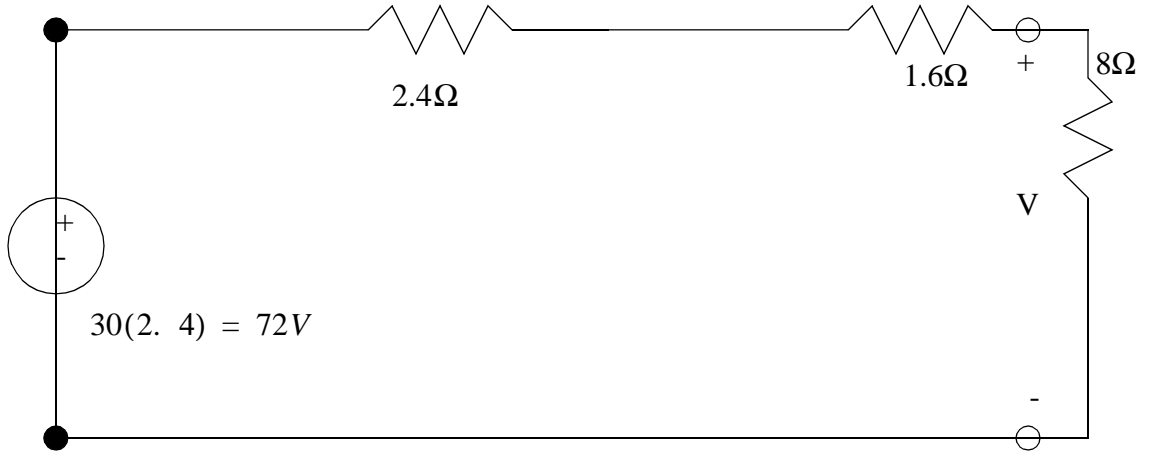
Simdide ikinci gerilim kaynagi ve direnc Norton esdegeri ile degistirilir.

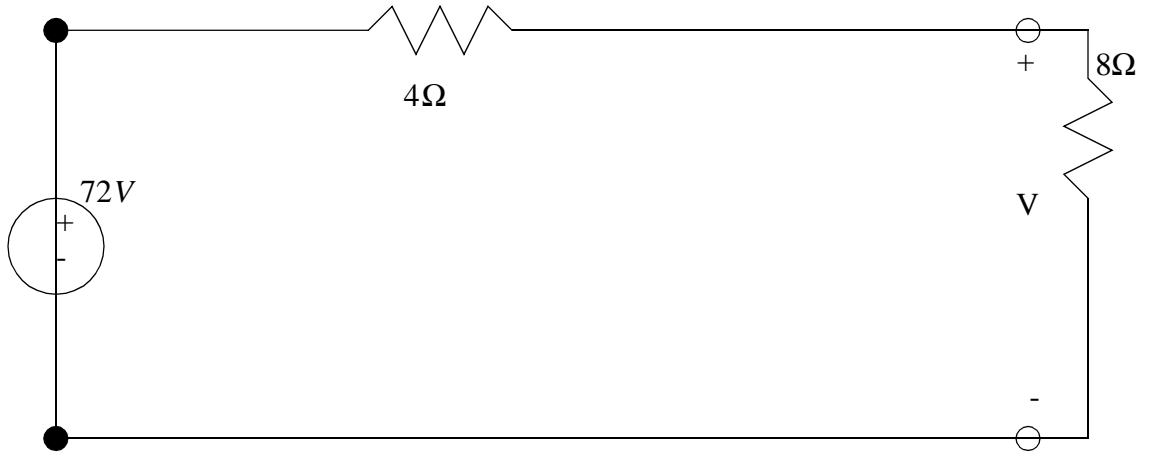
Simdi butun akim kaynaklari ve direncler toplanabilir

Simdide Akim kaynagi Thevenin kullanilarak Gerilim kaynagina donusturulur

Seri direncler toplanir ve sonucta V gerilimi bulunur.

$$V = 72 \left(\frac{8}{8+4} \right) = 48V$$

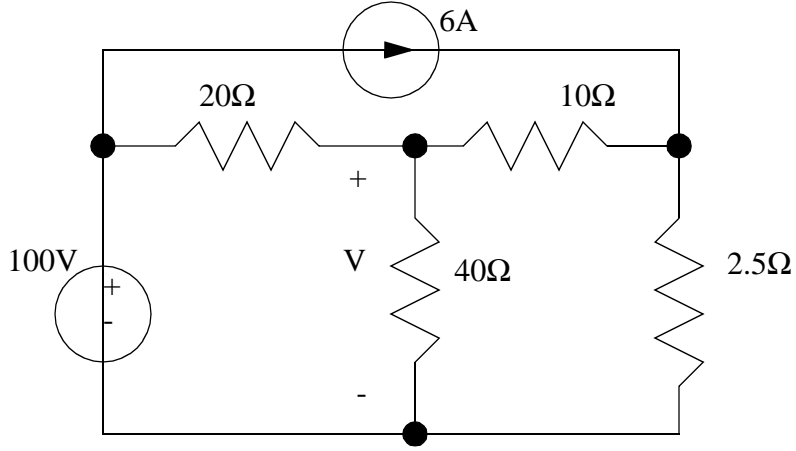
Superpozisyon

• Birden fazla kaynagin bulundugu devrelerde kullanilabilen basit bir tekniktir.

1. Devredeki bir kaynagi sec, onun disinda:
2. Butun akim kaynaklari acik devre

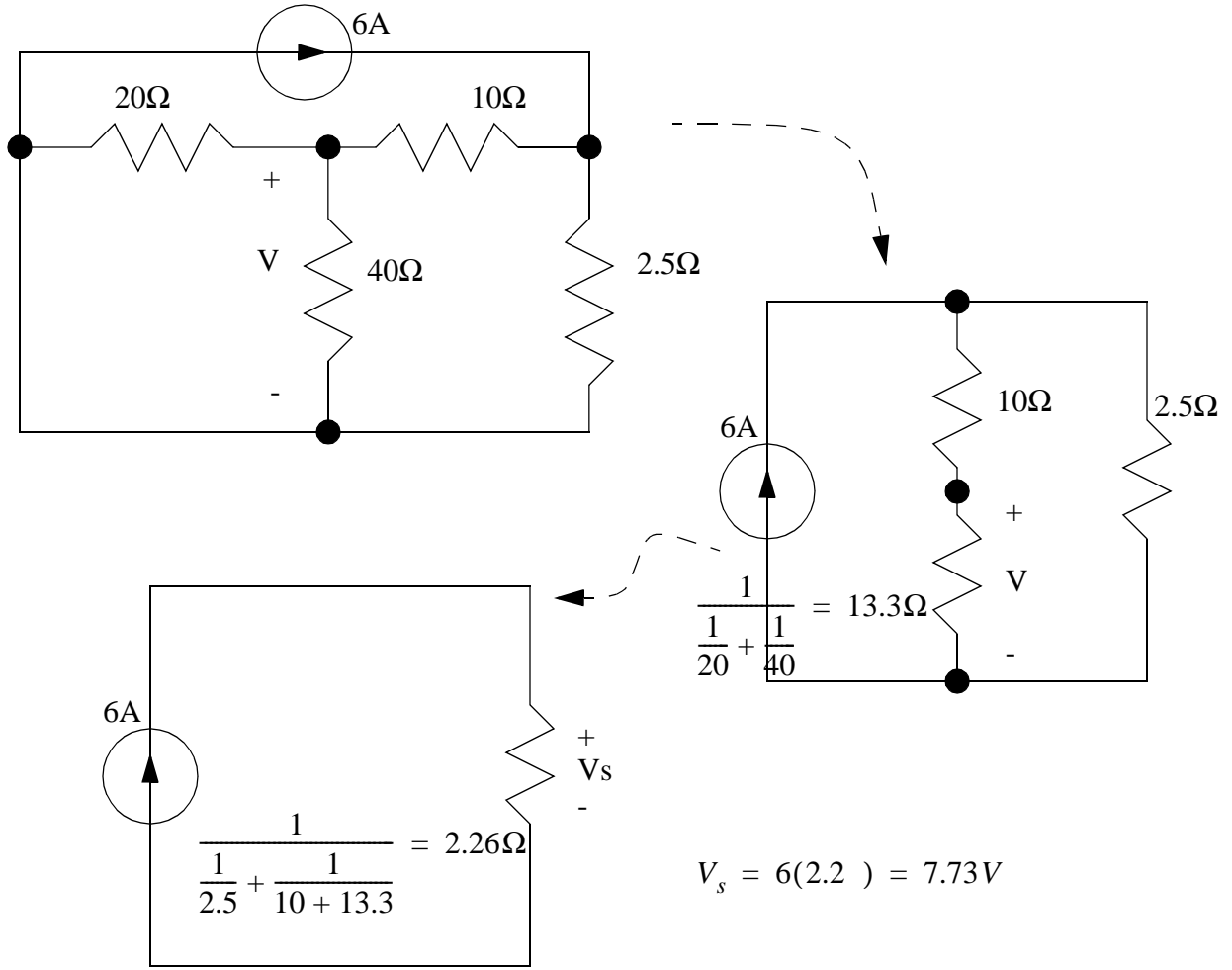
3. Butun gerilim kaynaklari kısa devre
4. Normal devre gibi analiz et.
5. Sonraki gerilim veya akim kaynagini sec ve ikinci adima git
6. Her bir kaynak icin bulunan sonuclari topla

• ORNEK

V Gerilimini bulun

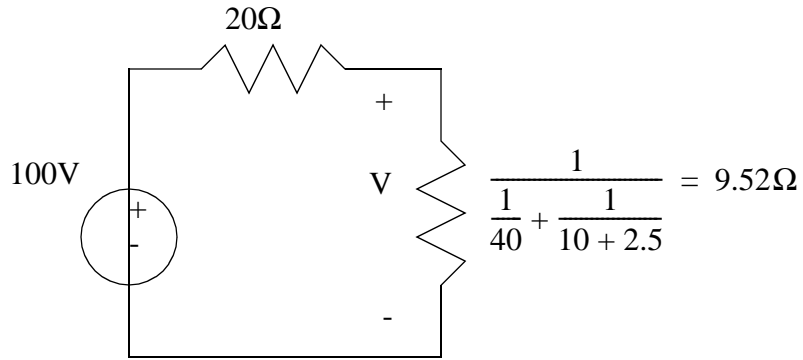
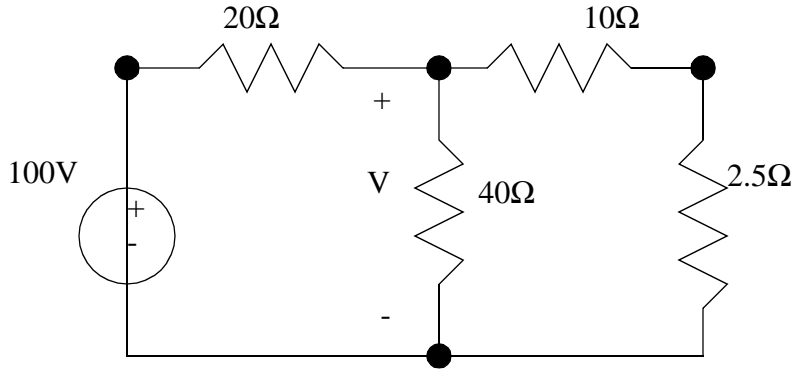
a) İlk olarak Akim kaynagini secelim,

Gerilim bolme kullanarak V Gerilimini buluruz

$$V = V_s \left(\frac{13.3}{10 + 13.3} \right) = 13.5V$$

b) Simdi de gerilim kaynaginın etkisini bulalım. Akım kaynagi kısa devre edilir.

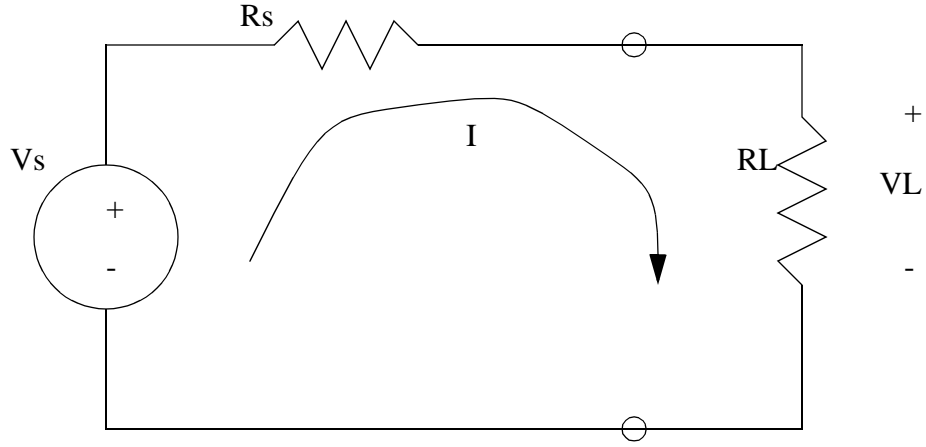
$$\therefore V = 100 \left(\frac{9.52}{20 + 9.52} \right) = 32.25 V$$

c) Sonuc olarak iki kaynagin etkisi toplanir

$$V = 7.73 + 32.25 = 40 V$$

Maksimum Guc Aktarimi

- Bir devreye yuk baglarken aktarilacak gucun maksimum olmasi amaclarinir
- Asagidaki durumu dusunelim:

Vs ve Rs kaynaga ait olmak üzere, Maksimum guc aktarimi icin RL ne olmalidir?

$$I = \frac{V_s}{R_s + R_L} \quad V = IR_L$$

$$P_L = IV_L = \left(\frac{V_s}{R_s + R_L} \right)^2 R_L$$

$$\frac{\partial}{\partial R_L} P_L = 0$$

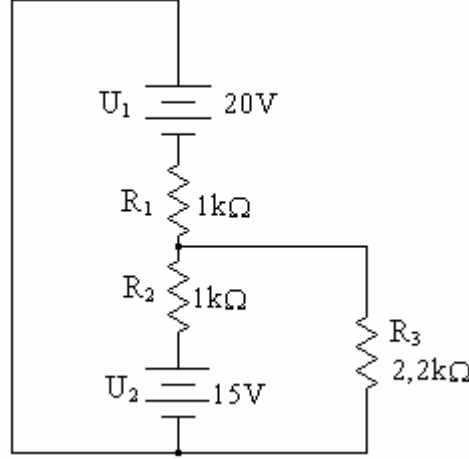
$$\boxed{\therefore R_L = R_S} \quad \text{Maksimum guc transferi icin}$$

Devre Çözüm Yöntemleri

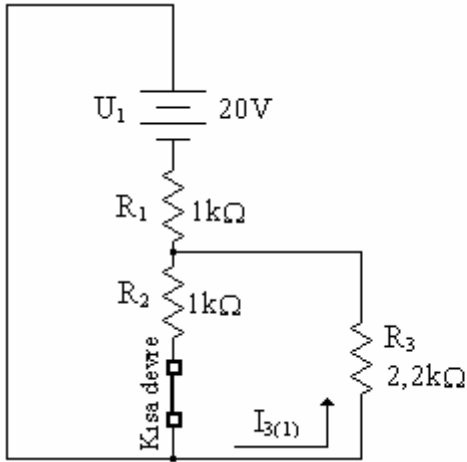
Örnek Çözümler

Soru 1) Şekildeki devrede R_3 elemanı üzerinden geçen akımı süperpozisyon yöntemiyle çözümlü.

$$R_{T1} = R_1 + \frac{R_2 \cdot R_3}{R_2 + R_3} = 1k\Omega + \frac{1k\Omega \cdot 2,2k\Omega}{3,2k\Omega} = 1,69k\Omega$$

C1)

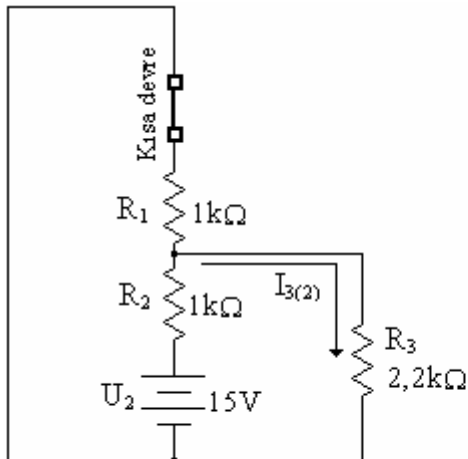
$$I_{T1} = \frac{U_1}{R_{T1}} = \frac{20V}{1,69k\Omega} = 11,8mA$$

akım bölme kaidesinden R_3 üzerinden geçen akım;

$$I_{3(1)} = \left(\frac{R_2}{R_2 + R_3}\right) \cdot I_{T1} = \left(\frac{1k\Omega}{3,2k\Omega}\right) \cdot 11,8mA$$

$I_{3(1)} = 3,69mA$ bulunur.

Bu akım sadece U_1 gerilimi devrede iken R_3 direncinin üzerinden akan akımdır.

Şekil 7.3(c) deki devreye U_1 çıkarılıp U_2 tekrar bağlanmış ve şekil tekrar çizilmiştir. Bu kaynağın R_3 elemanı üzerinden geçirdiği akımı U_1 kaynağının devrede bağlı durumda yaptığımız gibi çözersek;

$$\begin{aligned} R_{T2} &= R_2 + \left(\frac{R_1 \cdot R_3}{R_1 + R_3}\right) \\ &= 1k\Omega + \frac{1k\Omega \cdot 2,2k\Omega}{3,2k\Omega} \\ &= 1,69k\Omega \end{aligned}$$

devrenin eşdeğer direnci bulunur. R_{T1} direncine eşit çıkması verilen değerler doğrultusundadır. Bu her zaman aynı çıkmaz. U_2 kaynağının çekilen toplam akım, daha sonra akım bölme kaidesinden R_3 elemanı üzerinden geçen $I_{3(2)}$ akımının değerini;

$$I_{T2} = \frac{U_2}{R_{T2}} = \frac{15V}{1,69k\Omega} = 8,88mA$$

$$I_{3(2)} = \left(\frac{R_1}{R_1 + R_2}\right) \cdot I_{T2} = \left(\frac{1k\Omega}{3,2k\Omega}\right) \cdot 8,88mA = 2,78mA$$

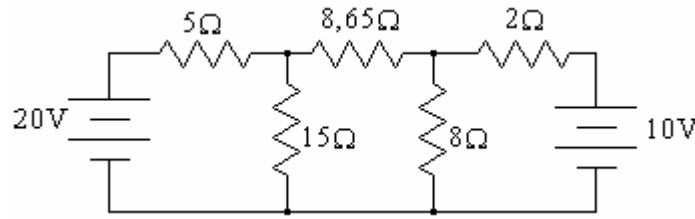
bulunur. Bu akımın yönü de şekil7.3(c) üzerinde gösterilmiştir. Dikkat edilirse kaynakların bu eleman üzerlerinden geçirdikleri akımların yönleri farklıdır.

Bu bulunan değerlerin skaler toplamı R_3 üzerinden geçen akımı verecektir.

$$I_{3T} = I_{3(1)} - I_{3(2)} = 3,69mA - 2,78mA = 910\mu A(\text{mikro Amper})$$

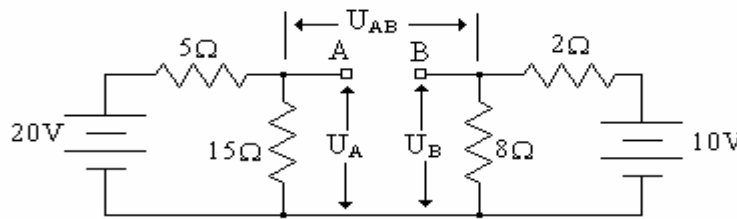
değerin pozitif çıkması akımın yönünün U_1 kaynağının akıttığı akım yönünde olduğunu gösterir.

Soru 2) Şekildeki devrede $8,65\Omega$ üzerinden geçen akımı thevenin teoremiyle çözünüz.

C2)

Akımı bulunacak direnci devreden çıkartarak o uçlara AB ismi verilerek, bu uçların thevenin gerilimi aşağıdaki şekilde bulunur.

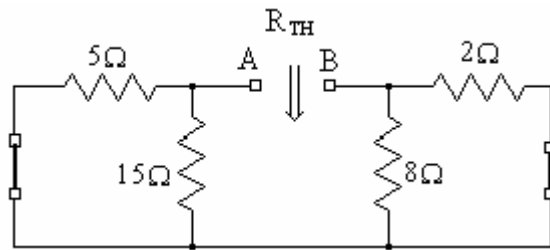
Şekil7.11 (b)

devrede U_A ve U_B gerilimi gerilim bölme kaidesinden bulunur. Bu gerilimlerin farkı U_{AB} gerilimini verir, aynı zamanda thevenin gerilimi bulunmuş olur. Çünkü U_{AB} gerilimi thevenin gerilimine eşittir.

$$U_A = \left(\frac{15\Omega}{5\Omega + 15\Omega}\right) \cdot 20V = 15V$$

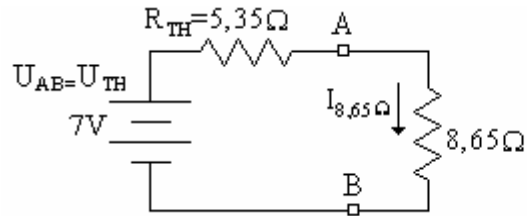
$$U_B = \left(\frac{8\Omega}{8\Omega + 2\Omega}\right) \cdot 10V = 8V$$

$$U_{TH} = U_{AB} = U_A - U_B = 15V - 8V = 7V$$

$$R_{TH} = \frac{5\Omega \cdot 15\Omega}{5\Omega + 15\Omega} + \frac{2\Omega \cdot 8\Omega}{2\Omega + 8\Omega}$$

$$= 5,35\Omega$$

$$I_{8,65\Omega} = \frac{U_{TH}}{R_{TH} + R_{8,65\Omega}}$$

$$= \frac{7V}{5,35\Omega + 8,65\Omega} = 0,5A$$